

La guerra dels estafats

La transició a Albània hauria pogut ser més gradual, però Sali Berisha va apostar pel capitalisme de basar i pel mercadeig delictiu. El resultat ha estat la lumpenització que s'ha girat contra seu.

L'esclat a Albània, el podien haver provocat l'enfrontament religiós entre musulmans, ortodoxos i catòlics, o la rivalitat etnolèxica de *guegs* contra *tosks*. També hauria pogut venir dels litigis territorials de Kosove i de Macedònia i potser encara més, per un enfrontament polític. D'una conspiració "comunista" com fins fa poc el president Sali Berisha s'escarrassava a fer creure. Però ha resultat que la revolta i virtual guerra civil al país més pobre d'Europa després de Moldàvia ha tingut per detonant una monumental estafa als usuaris de banca.

La transició d'Albània al mercat ha quedat empantanyada entre el caos i la violència perquè ha estat dirigida pels sectors més irresponsables de la *nomenklatura*. Va haver-hi un intent frustrat de fer-la més gradual, amb la creació d'infraestructura turística i la rendibilització dels jaciments de petroli del litoral de la Mediterrània, davant mateix de Durres. Políticament apostaven per una mena de Pacte de la Moncloa, incloent-hi fins i tot els socialistes ex-comunistes més allunyats del passat dictatorial. Aquest era el programa de Gramosz Pashko, l'autèntic cervell de la caiguda del comunisme, un economista brillant foragitat de l'escena política perquè el seu soci i amic Sali Berisha, ex-metge del dictador Hoxha, més ben plantat i més demagog, es va apropiat la patent democràtica.

Sali Berisha va anar per la via ràpida. Seguidor de les idees de Margaret Thatcher, va permetre que Albània es convertís en un gran basar de quioscos i de parades amb mercaderies turques al costat de milers de bars i de menjadors de guingueta, coronat per una munió d'antenes parabòliques encarregades de fer arribar el miratge capitalista. Alhora, Albània es transformava en una mena de portaavions occidental, especialment nord-americà, que servia d'avançada militar per vigilar la guerra dels Balcans. Aquella conjuntura va permetre l'obertura de vies que facilitaren el tràfic d'armes i de mercaderies delictives. I va ser així que les màfies van caure sobre una societat endarrerida, que res no sabia, de l'ètica del treball o del negoci, i que des de la subproletarització a què l'havia condemnat el comunisme va lliscar cap a la lumpenització.

Però Sali Berisha, eufòric perquè els indicadors assenyalaven creixements macroeconòmics del 8%, del 10%, i fins de l'11%, no va voler veure que no s'invertia en indústria, que la desocupació, encoberta, afectava el 40% de la població, que el capitalisme es construïa en fals i que el joc de les piràmides podia acabar en catàstrofe. Quan els ex-comunistes van guanyar les eleccions a Hongria, a Bulgària i a Polònia, va decidir que allò no havia de passar a Albània i va po-

Sali Berisha, president d'Albània. Seguidor de les idees de Margaret Thatcher, no va voler veure que darrere dels excel·lents indicadors macroeconòmics s'amagaven la manca d'infraestructures i unes taxes d'atur cada vegada més preocupants.

sar en marxa la seva artilleria autoritària. Una llei del genocidi s'encarregava d'empresonar adversaris i d'impedir que els socialistes més presentables poguessin concórrer a les eleccions. Unes eleccions, les de l'any passat, fetes amb la manipulació de la televisió i amb una nova llei electoral de sistema majoritari que va convertir en residual l'oposició parlamentària.

Ara són les víctimes de tants disbarats les que kalàixnikov en mà passen comptes a Berisha. Un col·lectiu immens d'usuaris estafats que, per primera vegada, han utilitzat l'ensinistrament militar que el règim comunista els obligava a seguir per "defensar Albània del capitalisme". Podria haver-hi la temptació de qualificar la insurrecció albanesa de primera revolta contra el neoliberalisme de l'Europa postcomunista. No seria gens seriós. Els esclats populars assoleixen la categoria de revolta política quan els seus protagonistes tenen objectius polítics. Els albanesos només volen que els tornin els diners. Que no els tornin a enganyar.

Llibert Ferri